རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་དབུ་ཕྱུད་དམ་མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་རབས་དང་དེའི་འགྱུར་བ།

འཕྲིན་ལས་རྒྱལ་མཚན། ལེགས་སྦྱར་བ།
རིག་གཞུང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ། ཀྲོང་གསར།

DOI: https://doi.org/10.17102/rigzoedjournal.clcs.rub.3.005

བསྡུད་དོན།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་བྱོན་ཞིནམ་ལས་ཚུར་ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་བཞེངས་པའི་སྐབས་བོད་ལུ་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་དར་ཡོདཔ་མ་ཚད་ ང་བཅས་རའི་འབྲུག་ལུ་ཡང་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་བྱུང་ནུག། དོན་ཚན་དེའི་ཐོག་ལུ་ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོ་པའི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ར་ སྤྱིར་བཏང་སྐད་ཡིག་སློབ་སྟོན་དང་སློབ་སྦྱོང་འབད་མི་ཚུ་གིས་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་དགོས་པ་ཚུ་ཤེས་དགོཔ་ཨིན་རུང་ རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་ "དབུ་ཕྱུད་དམ་ཡིག་མགོའི" འབྱུང་རབས་དང་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་གི་མཚོན་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལས་ ཁ་གསལ་སྦྲི་བཤད་དེ་མེདཔ་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོ་པའི་གནད་དོན་ཅིག་ལུ་གྱུར་ཏེ་འདུག། ཞིབ་འཚོལ་འདི་ཡང་གཙོ་བོ་ཏེ་མའི་ཡི་གུ་རྙིངམ་ཚུ་འཚོལ་ཞིབ་འབད་དེ་ མགོ་རྒྱན་ག་དེ་སྦྲ་ལག་ལེན་འཐབ་ནུག་ག་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་དང་ཆ་འདྲཔ་འདུག་ག་མེན་འདུག། དེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་ བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཚུ་གིས་ མགོ་རྒྱན་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོདཔ་སྦྲ་གསུངས་ཡོད་མི་ཚུ་ བདེན་ཁུངས་ག་དེ་སྦྲ་ཡོདཔ་ཨིན་ན་དབྱེ་དཔྱད་ཐོག་གསལ་སྟོན་འབད་ནི་གི་དམིགས་གཏད་བསྐྱེདཔ་ཨིན། ཁུངས་བཙན་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་ཡོད་པའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལཝ་ད་ རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་ཟེར་མི་འདི་ མགོ་རྒྱན་དང་ཤད་གཉིས་ལུ་གོ་ནི་དང་། མགོ་རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་ནང་ལས་ སྐབས་འདི་ན་འབད་བ་ཅིན་ མགོ་རྒྱན་འདི་ (༡༧) ལུ་ གོ་དགོཔ་ཨིན་པས། མགོ་རྒྱན་འདི་ (༡༧) གི་མིང་ དབུ་ཕྱུད་ཟེར་ཡང་སླབ་ཨིན་པས། དེ་བཟུམ་གྱི་དབུ་ཕྱུད་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་མེན་པར་བོད་རང་གི་ཡི་གུ་ལས་གྱུར་ཏེ་ད་རེས་ནངས་པ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་འདི་ (༡༧) ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་སྦྲི་ངོས་འཛིན་བྱུང་

ཡོད་པ་མ་ཆད་ ད་རེས་ནངས་པའི་མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འབད་བ་ཅིན་ བསྟུས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་བསྟུས་པ་ལུ་རྒྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་གཞན་ཚུ་འགྱུར་བ་མེདཔ་སྦྲེ་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡི། མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་ཡི་གུའི་འགོ་མཇུག་ངོས་འཛིན་འབད་ཚུགས་པའི་ཁུངས་དང་དགོས་པ་ལུ་བརྟེན་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིནམ་སྦྲེ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་མི་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད། དེ་གིས་སྐད་ཡིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཞིབ་འཚོལ་པ་དང་སྐད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་པ་ཚུ་ལུ་ མགོ་རྒྱན་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ཚུགས།

གཙོ་ཚིག། ཨོཾ་ཡིག། མགོ་རྒྱན། འབྲི་སྲོལ། ལག་ལེན། དང་ཀྱུག། རྫོང་ཁ་གི་ཡི་གུ།

ངོ་སྤྲོད།

ཡི་གུ་འདི་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ག་ར་གིས་ཤེས་དགོ་པའི་ རིག་པའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཅིག་ཨིནམ་ལས་ བརྟེན་ མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་ ཆོས་ལུགས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ སྤྱོད་སྲོལ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཨིན་དོ་བཟུམ་ འབྲུག་ལུ་ཡང་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་སྲོལ་ཡོད་པའི་རིག་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཅིག་ལུ་གྱུར་ཏེ་ཡོད། འཛམ་གླིང་ནང་ལུ་ རང་ར་སོ་སོའི་རིག་གཞུང་ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་གཙོ་བོར་བཏོན་དོ་བཟུམ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིག་གཞུང་མི་ཉམས་ཡུན་དུ་གནས་ཐབས་དང་སྐད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་པ་ཚུ་ལུ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་མཚོན་ཚུལ། ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁུངས་ཚུ་ཁ་གསལ་ཤེས་ཏེ་ སྐད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་གཏང་ཐབས་ཀྱི་ལུ་དམིགས་སྟེ་ རྫོང་གྱི་ཡི་གུ་མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་རབས་དང་མཚོན་ཚུལ། འགྱུར་བ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་ཐོག་ལས་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོདཔ་ཨིན།

དེ་ཡང་རྫོང་གྱི་ཡི་གུ་ཟེར་མི་འདི་ མགོ་རྒྱན་དང་ཤད་གཉིས་ལུ་གོ་དགོཔ་ཨིནམ་དང་ ཤད་ལུ་ཡང་ལེ་ཤ་ར་ཡོད་དོ་བཟུམ་ མགོ་རྒྱན་ལུ་ཡང་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་ནང་ལས་ སྐབས་འདི་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ མགོ་རྒྱན་འདི་ (༧༧) ལུ་ གོ་དགོཔ་ཨིན་པས། འདི་གི་མིང་རྣམ་གྲངས་ལུ་ དབུ་ཁྱུད། དང་ཀྱུག། བཀྲ་ཟེར་ཡང་སླབ་

སྒྲོལ་འདུག (བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། ༢༠༡༧ དང་སློན་ལམ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། ༢༠༢༣)། མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་ རྟེ་མ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར། དཔྱད་རྩོམ་དང་སྙན་རྩོམ། རྒྱལ་རབས་དང་ཆོས་འབྱུང་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ས་མཐོང་རུང་ དེ་ཚུ་གི་འབྱུང་རབས་དང་མཚོན་དོན་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁུངས་ག་ཅི་ཨིན་ན་ཤེས་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་ཚུ་གིས་ཡང་ མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དེ་གི་མཚོན་དོན་ཚུ་ ཁ་གསལ་གསུངས་གསུངསམ་གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཅིག་ར་མེདཔ་ལས་ དོན་ཚན་དེ་གི་ཐོག་ལུ་ ཁུངས་བཙན་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་གནད་དོན་ཚུ་ཡང་ རྗེ་མའི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར། རྒྱལ་རབས། བརྡ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་། རྩོམ་ཤོག་ཚུ་ནང་ལུ་ ག་དེ་སྦེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནུག་ག་ དཔྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཁར་ འབྱུང་རབས་ཀྱི་ཐད་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ གནའ་དུས་མཁས་དབང་དང་དེང་རབས་ཀྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་ཚུ་གི་རྩོམ་ཤོག་དང་ཀི་དེབ་ཚུ་ དཔེ་ཀློག་ཐོག་ལས་བསྡུ་ལེན་འབད་ཡི། དབྱེ་དཔྱད་འདི་ཡང་ ནང་དོན་དང་བརྗོད་དོན་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་བྱུང་འབྲེལ་ཐོག་ལས་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་གྲུབ་འབྲས་དང་གྲོས་བསྡུར་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་ཡོད། དེ་ཡང་གནད་དོན་དང་པ་ རྒྱེན་གྱི་ཡི་གུ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས་དང་མིང་། གཉིས་པ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་རིགས། གསུམ་པ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་དང་ལག་ལེན། བཞི་པ་ གོ་རྒྱན་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁུངས་དང་བཅས་ གནད་དོན་ཁག་མ་འདྲཔ་བཞི་གི་ཐོག་ལས་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་འབྱུང་རབས་ཞིབ་འཚོལ་འདི་གིས་ སྐད་ཡིག་ལུ་སྦྲོ་བ་ཡོད་མི་ ན་གཞོན་ཚུ་གི་རྒྱུད་ལུ་ སྐད་ཡིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ཚུགསཔ་མ་ཚད་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཡིག་ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ཡང་ལྷན་ཐབས་འབད་ཚུགས།

ཙོམ་རིག་བསྐྱར་ཞིབ།

མགོ་རྒྱན་འདི་ ག་ར་གིས་ཡོངས་གྲགས་སྦེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ཡོད་རུང་ དེ་གི་འབྱུང་རབས་ མཁས་པ་ཚུ་གིས་བཤད་ཚུལ་མ་འདྲཝ་ལེ་ཤ་ར་ཡོད་པ་མ་ཚད་མཚོན་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལུ་ཡང་ མཁས་པ་རང་སོའི་ཐུགས་འདོད་དང་འཁྲིལ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་བཀོད་དེ་ཡོདཔ་ལས་ ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་རྩོམ་རིག་ལུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ལས་ མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་རབས་དང་མཚོན་ཚུལ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཁུངས་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ཡོད།

རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱབ་ཁུངས་དང་མིང་།

དེ་ཡང་སུམ་རྟགས་རྩ་འགྲེལ་ལས་སྐབས་དང་པོ་སུམ་ཅུ་བའི་རྩ་འགྲེལ་ (ལོ་མེད།) ཟེར་བའི་རྩོམ་ཤོག་ནང་བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ ད་ལྷོད་བཅས་ཀྱིས་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ (༄༅) འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུ་ཨོཾ་ཡིག་དེ་ཨིནམ་སྦེ་བཀོད་དེ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྦེ་ར་ ཆོ་དཔལ་ (ལོ་མེད།) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ དབུ་ཅན་དམ་མགོ་རྒྱན་འདི་ལུ་ཡང་ ཧེ་མའི་ལག་བྲིས་མ་ཚུ་ལུ་ལྟ་བ་ཅིན་ ཡིག་རྒྱུན་མ་འདྲཝ་ཡོད་པའི་ཁར་ དབུ་ཁྱུད་དང་དབུ་ཁྱུང་།དབུ་མགོ།ཡིག་མགོ།ཧྲང་ཀྱོག་གམ་དང་ཀྱོག་ཡང་ན་དང་ཁྱོགབེཀ་དང་བེར་ཀ་ཟེར་མིང་བཏགས་ཚུལ་ཡང་མ་འདྲཝ་ལེ་ཤ་ར་འདུག་ཟེར་ཨིན་པས། འདི་མ་ཚད་མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་འགོ་ཐོག་རྒྱ་གར་ལུ་དར་ཡོདཔ་ད་ རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུའི་མགོ་ཏོ་ལུ་ ཨོཾ་ཟེར་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་མི་ལས་རིམ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་ ད་རིས་ནངས་པ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཤད་དེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་ཧེ་མའི་བོད་ཡིག་ལ་ལུ་ཅིག་ན་ ཨོཾ་རང་སོར་བཞག་ཡོདཔ་སྦེ་ཡང་བཤད་དེ་འདུག།

གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ མགོ་རྒྱན་འདི་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་ ས་པཎ་གྱིས་གསུངས་ཡོདཔ་སྦེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ (ལོ་མེད།) དང་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་ (ལོ་མེད།) གིས་འབད་བ་ཅིན་ བོད་ཡིག་ལུ་སྒྲོག་དང་རྒྱན་ཡན་ལག་གི་ཡི་གུ་བདུན་ཡོད་མི་ཚུ་ བསྡུ་བ་ཅིན་ཨ་གི་

ཁོངས་སུ་བསྡུ་འོང་། བསྡུ་ཚུལ་འདི་ཡང་ མགོ་ཡིག་དང་ཀློག་ཟེར་མི་འདི་ ཨ་ཡིག་གླང་པོ་ཆེའི་ལྷ་པ་བཟུམ་གྱི་ཨ་ཨིན། ཤད་འདི་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཨ་ཨིན་ཟེར་རྒྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཚུ་ག་ནི་ཡང་གསུངས་ཏེ་མིན་འདུག། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ (༡༨༥༨) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ད་རིས་ནངས་པར་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ མགོ་རྒྱན་ (༄༅) འདི་ རྒྱ་གར་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ ཨོཾ་ (ༀ) ཡིག་འདི་ལུ་དཔེ་བལྟ་སྟེ་བཟོ་ཡོདཔ་སྦྲི་གསུངས་ཏེ་འདུག།

འདི་ཡང་ཧེ་མ་ འབད་བ་ཅིན་མགོ་རྒྱན་འདི་བཟུམ་སྦྲི་ (༁) འབྲི་སྲོལ་ཡོད་ལུགས་གསུངས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ ཧེ་མ་རྒྱ་གར་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ ཨོཾ་ཡིག་ (༂) དེ་བཟུམ་ཅིག་དང་བོད་ཀྱི་གཏེར་ཆོས་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ (༃) མགོ་རྒྱན་དེ་བཟུམ་ཅིག་ཡང་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་ཟེར་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་མགོ་རྒྱན་ མིག་གསུམ་ཅན་མ་དང་མིག་གཅིག་ཅན་མ་དེ་གི་སྐོར་ལས་གསུངས་གསུངསམ་མེདཔ་མ་ཚད་ མགོ་རྒྱན་གཞན་གྱི་སྐོར་ལས་ཡང་གསུངས་ཏེ་མིན་འདུག།

མགོ་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ།

ཆོ་དཔལ་ (ལོ་མེད།) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ བོད་ལུ་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་ལུ་ དབྱེ་བ་མ་འདྲཝ་བདུན་དེ་ཅི་འདུག་ཟེར་ཨིནམ་ད་ དབུ་ཅན་གྱི་ཡི་གུ་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ ཧེ་མའི་ཡི་གུ་རྙིངམ་དང་གཏེར་མ་ཚུ་ནང་མགོ་རྒྱན་མ་འདྲཝ་ ཉི་ཤུ་དེ་ཅིག་འདུག་ཟེར་ཨིན་པས། མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན། (༄) མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན། (༄༅) མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ (༄༅༅) ཟེར་མ་འདྲཝ་གསུམ་དེ་ཅི་ཡོད་ས་ལས་ མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མགོ་རྒྱན་སྦྲི་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ཟེར་ཨིནམ་དང་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འའདི་ བསྟན་བཅོས་རྐྱངམ་གཅིག་ལུ་ལག་ལེན་

འཐབ་སྟོལ་ཡོད་ཟེར་ཨིན་པས། མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འབད་བ་ཅིན་ མི་ཕལ་པ་ཚུ་གིས་བརྩམས་ཡོད་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཚུ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ཟེར་བཤད་དེ་འདུག།

མགོ་རྒྱན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་དང་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན།

གོང་ལུ་བཤད་དེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ཚུ་གི་མཚོན་ཚུལ་འབད་བ་ཅིན་ ཡི་གེའི་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་བཤད་པ (ལོ་མེད།) ཟེར་བའི་རྩོམ་ཤོག་ ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་གིས་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་གཅིག་མཚོནམ་ཨིནམ་དང་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་དེ་གིས་ ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་མཚོནམ་ཨིན་ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ས་བཅུ་གཅིག་ག་དེ་སྦེ་མཚོནམ་ཨིན་ན་ ཁ་གསལ་ག་ནི་ཡང་བཀོད་དེ་མེན་འདུག། དེ་མ་ཚད་ལེའུ་དང་ཚོས་ཚན་མི་འདྲ་བ་དགར་བ། དེ་ལས་མགོ་བརྩམས་བརྩམས་ཨིནམ་ཡང་མཚོན་ཚུགས་ཟེར་ཨིན་པས། མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ ཤོག་ངོས་ཀྱི་མདུན་རྒྱབ་མི་འཛོལ་ནིའི་དོན་ལུ་ཨིན་ཟེར་བཤད་དེ་འདུག (ཚེ་དཔལ། ལོ་མེད)།

མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་བ།

ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ (ལོ་མེད།) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ལུ་ ཡོངས་གྲགས་སྦྲེ་འབྲི་སྟོལ་མེད་རུང་ ཡོངས་གྲགས་སྦྲེ་འབྲི་སྟོལ་དེ་ བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་ལུ་ དར་ཁྱབ་ཟེར་ཨིན་པས། མགོ་རྒྱན་ (༧༧) འདི་ཡང་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་རིམ་པ་བཞིན་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཀོད་དེ་ཡོདམ་ཚད་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་ཕེལ་དང་རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་གྱིས་ཡང་ དེ་སྦེ་གསུངས་ཡོདཔ་སྦེ་བཀོད་དེ་འདུག (ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར། ལོ་མེད། ཚེ་དཔལ། ལོ་མེད།) ། ལྷག་པར་དུ་ ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ སྔགས་ཀྱི་ཡིག་མགོ་ལུ་ཨོཾ་ཡིག་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་མི་འདི་ རིམ་པ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི

མགོ་ལུ་ཡང་ ཨོཾ་ཡིག་འབྲི་སྲོལ་དར་ དེ་ལས་དང་ཀྱོག་ལུ་གྱུར་ནུག་ཟེར་ཨིན་པས། མགོ་རྒྱན་འདི་ལུ་ཡང་ རྒྱས་པ། (༡༡༡) འབྲིང་། (༡༡) བསྡུས་པ། (༪) ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ། (༳) ཟེར་ཡོད་ལུགས་ བཤད་དེ་འདུག། དེ་འབདཔ་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་དང་གྲོས་བསྡུར་འདི་ཡང་ མགོ་རྒྱན་གྱི་ འབྱུང་རབས་དང་མཚོན་ཚུལ་ མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་ལག་ལེན་ལུ་གྱུར་བ་ག་དེ་ སྦེ་སོང་ཡོདཔ་ཨིན་ན་དབྱེ་དཔྱད་ཐོག་ལས་གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ།

དོན་ཚན་དེ་གི་ཐོག་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་དགོ་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་འདི་ མིག་གསུམ་ཅན་དང་མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་ ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་རབས་དང་དེ་དེ་གིས་མཚོན་ཚུལ། ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་ དེ་ཚུ་ལག་ལེན་ལུ་གྱུར་བ་ག་དེ་སྦེ་ར་སོང་ཡོདཔ་ཨིན་ནའི་ཐོག་ལས་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ གསལ་སྟོན་འབད་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་དོན་ཚན་འོས་འབབ་དང་འཁྲིལ་ ཁྱུངས་བཙན་ ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད། དེ་སྦེ་ཁྱུངས་བཙན་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་མི་དེ་ཡང་ ཉེ་ བའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་བརྒྱུད་པའི་འབྱུང་ཁུངས་གཉིས་ཆ་ར་ ཡིག་ཆ་ཁོ་ན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ གནས་སྡུད་བསྡུ་ ལེན་འབད་ཡོདཔ་ལས་བརྟེན་ཨིན།

མགོ་རྒྱན་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ཡང་ འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅིག་འབདཝ་ལས་ འདས་པའི་ཡིག་ཆ་ ཧིངམ་ རྒྱལ་རབས་དང་ཆོས་འབྱུང་། བརྡ་སྤྲོད་པའི་གཞུང་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་ཡོད་ཁུངས་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆ་ ཚུ་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་གནས་སྡུད་ཚུ་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་ཡོད། དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཐད་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ ངོ་ཚབ་ དཔེ་ཚད་ (representative sample) དེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ བརྗོད་དོན་དབྱེ་དཔྱད་དང་ཡིག་ཆ་

དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ གནད་དོན་བསྡུ་སྒྲིག་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཁུངས་ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཚུ་ལས་བསྡུ་ལེན་འབད་དེ་བཀོད་ཡོད།

གནས་སྡུད་དབྱེ་དཔྱད་དེ་ཡང་ གཙོ་བོ་ཡིག་ཆ་དབྱེ་དཔྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཁུངས་ཅན་གནས་སྡུད་འབདཔ་ལས་ ནང་དོན་དང་བརྗོད་དོན་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་བྱུང་འབྲེལ་ཐོག་ལས་ ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁུངས་དང་གནད་དོན་འོས་འབབ་ཀྱི་དོན་ལུ་འབྱུང་ཁུངས་དབྱེ་དཔྱད་དང་ག་བསྡུར་དབྱེ་དཔྱད་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ་རྙིངམ་དང་སྐད་ཡིག་འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ། ཐུ་མི་སམ་བྷོ་ཊ་མ་ཐོན་པའི་སྔ་གོང་ལས་ཡོད་པའི་ གནའ་དུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིངམ་དང་རབ་འབྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ཚུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་བཀོད་དེ་ཡོད། དེ་གི་དོན་ལུ་ ཡིག་ཆ་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་ལོ་རྒྱུས་དབྱེ་དཔྱད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གཉིས་བྱུང་འབྲེལ་སྒྲེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་གྲུབ་འབྲས།

བོད་དང་འབྲུག་གི་སྲོལ་ལུ་ ཡི་གུ་འགོ་བཙུགས་པའི་རྗེ་མ་ རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ མགོ་རྒྱན་ཡང་ཅིན་དབུ་ཁྱུད་ཟེར་ཡི་གུའི་མགོ་མཇུག་དང་རྒྱབ་གདོང་མི་འཛོལ་ནི་གི་དོན་ལུ་ རྗེ་མ་བོད་ལུ་ ནང་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་བཀའ་དང་བསྟན་འགྱུར་བོད་ལུ་དརཔ་དང་གཅིག་ཁར་དར་ཡོདཔ་ཨིན་རུང་ དེ་གི་འབྱུང་རབས་དང་འགྱུར་བ་ཚུ་ཁ་གསལ་མེདཔ་ལས་ གནད་དོན་དེ་གི་ཐོག་ལས་ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཡོད་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཁ་གསལ་གཞམ་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད།

མགོ་རྒྱན་གྱི་འབྱུང་རབས།

དེ་ཡང་ ངག་དབང་བསྟན་དར་ (ལོ་མེད།) གྱིས་བཤད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ སྦྱིར་བཏང་ཡི་གུ་དེ་ལུ་རྒྱུའི་ཡི་གུ། རྐྱེན་གྱི་ཡི་གུ། སྒྲོག་གི་ཡི་གུ། ཕ་མ་དང་བུ་ཚའི་ཡི་གུ། ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་ཡི་གུ་ཟེར་ལྔ་ཡོད་ས་ལས་ རྐྱེན་གྱི་ཡི་གུ་འདི་ལུ་ཡང་ ཤད་དང་དབུ་ཕྱུད་དམ་མགོ་རྒྱན་གྱི་ཡི་གུ་ཟེར་གཉིས་ཡོད་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག། དེ་ལས་སུམ་རྟགས་རྩ་འགྲེལ་ལས་སྐབས་དང་པོ་སུམ་ཅུ་པའི་རྩ་འགྲེལ་ (ལོ་མེད།) ཟེར་བའི་རྩོམ་ཤོག་ནང་ བཀོད་དོ་བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ ད་ལྟོ་ང་བཅས་ཀྱིས་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ (࿐) འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུ་ཨོཾ་ཡིག་འདི་ཨིནམ་སྦྲེ་བཀོད་དེ་འདུག། ཚེ་དཔལ། (ལོ་མེད།) ནག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ (ལོ་མེད།) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ལུ་ ཡོངས་གྲགས་སྦྲེ་འབྲི་སྲོལ་མེད་རུང་ ཡོངས་གྲགས་སྦྲེ་འབྲི་སྲོལ་དེ་ བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་ལུ་དར་ནུག། ལྷག་པར་དུ་མགོ་རྒྱན་ (࿐) འདི་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་རིམ་པ་བཞིན་གྱུར་ཡོདཔ་སྦྲེ་ཨིནམ་མ་ཚད་ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ (༡༩༤༩) དང་རྗེ་བཙུན་ས་པཎ་ (ལོ་མེད།) གྱིས་ཡང་དེ་བཟུམ་སྦྲེ་ར་གསུངས་ཡོདཔ་སྦྲེ་བཤད་དེ་འདུག། སྤྱིར་བཏང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེ་སྦྲེ་ར་གསུངས་ཏེ་ཡོད་རུང་ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ (ལོ་མེད།) གྱིས། "ལ་ལས་སྔགས་ཀྱི་དབུར་ཨོཾ་ཡིག་འགོད་སྲོལ་ཡོདཔ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་དབུར་ཡང་ཨོཾ་ཡིག་བཀོད་པ་རིམ་གྱིས་ཡི་གེའི་ཚུལ་ཞིག་པ་དང་ཀྱོག་ཡིན་པ་བཤད་དོ། །" ཟེར་གསུངས་ཏེ་འདུག། དེ་ལུ་ལྟ་བ་ཅིན་ གཞན་གྱིས་དེ་སྦྲེ་བཤད་ཡོདཔ་མ་གཏོགས་ཁོ་རང་གིས་གསུངས་གསུངསམ་མེན་པས། དེ་ལས་མིག་གཉིས་དང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་མི་འདི་ བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་སྐབས་ལུ་མེན་པར་ བསྟན་པ་སྔ་དར་ སྐད་གསར་བཅད་ཐོག་ལས་བཀའ་འགྱུར་ཚུ་དག་བཅོས་གནང་མི་ ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་བནྡེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་ཚུ་ལུ་མིག་གསུམ་ཅན་དང་མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ རྒྱ་ཆེཝ་སྦྲེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འདུག། དེ་མ་ཚད་དེ་གི་ཏེ་མའི་ བཀའ་འགྱུར་ཚུ་གི་ནང་ལུ་ཡང་ མགོ་རྒྱན་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་ནུག། ཨིན་རུང་ལ་ལུ་ཅིག་ནང་

མགོ་རྒྱན་འདི་ (ཨོཾ ཨཱཿ ཧཱུྃ) ཚུ་ཡང་ལག་ལེན་འཐབ་ས་མཐོང་མས། དེ་འབདཝ་ལས་ བསྟན་པ་སྔ་དར་དང་ཕྱི་དར་གཉིས་ཆ་རའི་སྐབས་ལུ་ མགོ་རྒྱན་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོདཔ་འོང་ནི་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་དེའི་སྐབས་ལུ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་བཟོ་རྣམ་འདི་ མ་འདྲཝ་ཡོད་སྲིད་ནི་ཨིན་པས། ད་རུང་ ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ (ལོ་མེད།) གྱིས་ སྔགས་ཀྱི་ཡིག་མགོ་ལུ་ཨཱཾ་ཡིག་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་མི་འདི་ རིམ་པ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་མགོ་ལུ་ཡང་ ཨཱཾ་ཡིག་འབྲི་སྲོལ་དར་ དེ་ལས་དང་ཀྱོག་ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་མཁས་པ་ལ་ལུ་གིས་བཤད་དེ་འདུག་ཟེར་ཨིན་པས།[1] དེ་མ་ཚད་མགོ་རྒྱན་འདི་ལུ་ཡང་ རྒྱས་པ། (༄༅༅) འབྲིང་། (༄༅) བསྡུས་པ། (༈) ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ། (༊) ཟེར་ཡོད་ཟེར་ཨིན་པས།

འདི་བཟུམ་སྦེ་ར་ ཚེ་དཔལ་ (ལོ་མེད།) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ དབུ་ཕྱད་དམ་མགོ་རྒྱན་འདི་ལུ་ཡང་ ཧེ་མའི་ལག་བྲིས་མ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ཚུ་ལུ་ལྟ་བ་ཅིན་ ཡིག་རྒྱུན་མ་འདྲཝ་ཡོད་པའི་ཁར་ དབུ་ཕྱད་དང་དབུ་ཕྱུང་།དབུ་མགོ།ཡིག་མགོ།ཧང་ཀྱོག་གམ་དང་ཀྱོག་ཡང་ན་དང་ཁྱོགབཀྲ་དང་བེར་ཀ་ཟེར་མིང་བཏགས་ཚུལ་ཡང་མ་འདྲཝ་ལེ་ཤ་ར་འདུག་ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ སློན་ལམ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ (༢༠༢༣) ནང་ལུ་ དང་ཀྱོག་དང་བཀྲ། དབུ་ཕྱད་ཟེར་མི་ཚུ་ མགོ་རྒྱན་གྱི་མིང་ཨིནམ་སྦེ་བཀོད་དེ་འདུག། འདི་མ་ཚད་མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་འགོ་ཐོག་རྒྱ་གར་ལུ་དར་ཡོདཔ་དང་ རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུའི་མགུ་ཏོ་ལུ་ ཨཱཾ་ཟེར་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་མི་ལས་རིམ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་ ད་རིས་ནངས་པ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཤད་དེ་འདུག། འདི་མ་ཚད་ཧེ་མའི་བོད་ཡིག་ལ་ལུ་ཅིག་ན་ ཨཱཾ་རང་སོར་བཞག་སྟེ་ཡང་ཡོད་ཟེར་བཤད་དེ་འདུག། བོད་ལུ་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ དབྱེ་བ་མ་འདྲ་བདུན་དེ་ཅིག་ར་འདུག་ཟེར་ཨིནམ་དང་ དབུ་ཅན་གྱི་ཡི་གུ་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ ཧེ་མའི་ཡི་གུ་རྙིངམ་དང་གཏེར་མ་ཚུ་ནང་ མགོ་རྒྱན་མ་

[1] དང་ཀྱོག་ཟེར་མི་འདི་ མགོ་རྒྱན་ ༄༅ འདི་ལུ་སླབ་ཨིན་པས། དེ་ལུ་ཧང་ཀྱོག་ཟེར་ཡང་སླབ་ནི་འདུག།

འདྲ་ཕ་ ཉི་ཤུ་དེ་ཅི་འདུག་ཟེར་ཨིན་པས། ཨིན་རུང་མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན། (༧) མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན། (༧༧) མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ (༧༧༧) ཟེར་མ་འདྲ་ཕ་ལེ་ཤ་ཡོད་ས་ལས་ མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མགོ་རྒྱན་སྦེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ཟེར་ཨིནམ་དང་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འའདི་ བསྟན་བཅོས་རྐྱངམ་གཅིག་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་ཟེར་ཨིན་པས། མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འབད་བ་ཅིན་ མི་ཕལ་པ་ཚུ་གིས་བརྩམས་ཡོད་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཚུ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ཟེར་བཤད་དེ་འདུག ཆོ་དཔལ་ (ལོ་མེད)། ཏེ་མ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ག་ར་ བརྩི་བ་ཅིན་ མགོ་རྒྱན་ལུ་རིགས་མ་འདྲ་ཕ་སུམ་ཅུ་འདུག། འདི་ཡང་གཞམ་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ཚུ་ བརྩི་སྟེ་ལྟ་བ་ཅིན་ཤེས་ཚུགས།

གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་སྦེ་ར་ མགོ་རྒྱན་ལུ་མ་འདྲ་ཕ་ལེ་ཤ་ར་འདུག། ཨིན་རུང་དེ་ཚུ་ག་ར་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་གྱུརཔ་ཨིན་ན་ཟེར་བ་ཅིན་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་གུ་ལས་དར་དརཔ་ཨིན་པའི་ཁུངས་དང་རྒྱུ་མཚན་བཀལ་ནི་མེདཔ་ལས་ མགོ་རྒྱན་ཡོད་ཚད་གཅིགཔོ་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་གུ་ལས་དར་དརཔ་ཨིནམ་ཁས་ལེན་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་ སྤྱིར་བཏང་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་སྐབས་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ (༧༧༧། । ༧༧། །) གཉིསཔོ་འདི་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་ རིམ་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་ བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ། (༡༩༤༩) ནག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར། (ལོ་མེད།) རྗེ་བཙུན་ས་པཎ། (ལོ་མེད།) རྩོམ་སྒྲིག་པ་ ཆོ་དཔལ་ (ལོ་མེད།) ཚུ་གིས་གསུངས་ཏེ་ཡོད་རུང་ ཆོ་བརྟན་ཞབས་དྲུང་གིས་འབད་བ་ཅིན་ (ལོ་མེད།) གཟུངས་སྔགས་ཀྱི་རིགས་ཚུ་བྲི་བའི་སྐབས་ ཨོཾ་ཡིག་གིས་འགོ་འདྲེན་དོ་བཟུམ་ གཟུངས་སྔགས་མེན་པའི་རིགས་ཚུ་བྲི་བའི་སྐབས་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་མགོ་རྒྱན་ (༧) འདི་ཕཊ་ལའི་ཨོཾ་ཡིག་ ཧཱུྃ་ དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཤདཔ་མས་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག།

མགོ་ཀྱུན་འདི་ལུ་མགོ་ཀྱུན་འདི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་ རིམ་པ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་ ད་ལྟོ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་ཀྱུན་མིག་གཅིག་ཅན། མིག་གཉིས་ཅན་དང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་ཀྱུན་ལུ་ གྱུར་བ་ཨིན་སྲིད་རུང་ དེ་ཚུ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་གྱུརཔ་ཨིན་ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུ་མཚན་འཐད་ལྡན་ཅིག་མིན་འདུག། དེ་ཡང་མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་ཀྱུན་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་གཉིས་ ཏ་ལམ་ཆ་འདྲཝ་ཡོད་རུང་ བོད་ཀྱི་ཏེ་མའི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་ནང་ལུ་ བོད་ཀྱི་ཨོཾ་ཡིག་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་མིན་འདུག། དེ་ལག་ལེན་མ་འཐབ་པ་ཅིན་ དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཏེ་འོང་ཐབས་མེད། རིམ་པ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་འོང་ཐངས་འདི་ཡང་ དཔེར་ན། བོད་ཡིག་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་བོད་ཡིག་དུམ་གྲ་ཅིག་མ་འདྲཝ་ཅིག་ལུ་འགྱུར་ནི་མ་གཏོགས་ བོད་ཡིག་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ རྒྱ་ཡིག་ལུ་འགྱུར་མི་སྲིད། རིག་པས་བརྟག་དཔྱད་འབད་དེ་བལྟ་བ་ཅིན་ མགོ་ཀྱུན་ཨོཾ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་འདི་ རྒྱ་གར་ན་རྐྱངམ་གཅིག་མེན་པར་ བྲུ་མི་སམ་སྐྲི་ཏའི་ཏེ་མ་ལས་ར་ བོད་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོདཔ་ལས་དཔེ་གཏམ་ལུ་ཡང་ ཨོཾ་འདི་ཡི་གུའི་མགོ་ཨིན། ཧཱུྃ་འདི་ཡི་གུའི་མཇུག་ཨིན་ཟེར་མི་འདི་ཡང་ རྒྱུ་མཚན་དེ་ལས་བརྟེན་ཨིན་པས།

དེ་འབད་ལས་ ཨོཾ་ཡིག་མགོ་ཀྱུན་སྦེ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་འདི་ ལེགས་སྦྱར་ལས་དཔེ་བལྟ་བལྟཝ་མེན་པའི་ཁར་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་ཀྱུན་དང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་ཀྱུན་འདི་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་གྱུརཔ་ཅིག་ཡང་མེན་པས། དེ་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ མགོ་ཀྱུན་འདི་ (ཛྭ) བཟུམ་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ ཨོཾ་འདི་བཟུམ་ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་མིན་འདུག། མགོ་ཀྱུན་འདི་ (ཛྭ) བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ བྲུ་མི་སམ་སྐྲི་ཏ་མ་བྱོན་པའི་ཏེ་མ་ལས་ཡོད་པའི་ཡི་གུ་ ལེ་ཤ་ན་ར་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོད་པའི་ནང་ལས་ གྱོན་ཅེའི་ཡི་གེ་ཟེར་མི་ནང་ལུ་ཡང་ ལག་ལེག་འཐབ་སྟེ་འདུག།

དེ་མ་ཚད་ ད་ལྟོ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པའི་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་ལས་བོད་ཡིག་སྣར་ཆུང་གི་ཡི་གུ་དང་འདྲ་ཡོད་པ་ལས་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་ བོད་ཡིག་སྣར་ཆུང་གི་ཡི་གུ་ལས་ གྱུར་གྱུར་ཕ་ཞིན་ཟེར་རུང་མ་བདུབ་མིན་འདུག། (རྒྱ་གར་གྱི་ཨཱོཾ། ༀ། སྣར་ཆུང་གི་མགོ་རྒྱན། 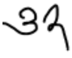) རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་ བོད་ཡིག་སྣར་ཆུང་གི་མགོ་རྒྱན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ ཧེ་མ་ལས་བོད་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་སྟོད་ནུག། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་འབད་བ་ཅིན་ ཧེ་མ་ལས་བོད་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་མེདཔ་ལས་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་གྱུརཕ་ཞིན་ཟེར་མི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ འཐད་ལྡན་ཅིག་མིན་འདུག། དེ་འབདཕ་ལས་ མགོ་རྒྱན་འདི་ རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་དང་བོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ཆ་ར་ན་ ཨཱོཾ་ཡིག་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོདཔ་ལས་ ཨཱོཾ་ལས་རིམ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར། དེ་ལས་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་གྱུར་ནུག། གྱུར་ལུགས་འདི་ཡང་བོད་ཀྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་ལས་མ་གཏོགས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་མེན་པས། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་འདི་ མགོ་རྒྱན་སྦྲེ་ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་ ད་ལྟོ་ཚུན་ཚོད་ཀྱི་བར་ན་ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ག་ཅི་གི་ནང་ལུ་ཡང་མིན་འདུག། ཨིན་རུང་ མགོ་རྒྱན་འདི་ (ཧཱུྃ) བཟུམ་འབད་བ་ཅིན་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོད། (ཧཱུྃ) དེ་བཟུམ་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ (ལོ་མེད།) གྱིས་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨཱོཾ་ཡིག་ ཨིནམ་སྦྲེ་བཀོད་དེ་འདུག། འགྱུར་ཚུལ་འདི་ཡང་ ཨཱོཾ་ཡིག་འདི་ (ༀ) ལས་མགོ་རྒྱན་འདི་( ) བཟུམ་ལུ་གྱུར། དེ་བཟུམ་ལས་འདི་བཟུམ་ ( ) གྱི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར་ནུག་ཟེར་ཨིན་པས། དེ་མ་ཚད་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ འདི་ ༀ རྒྱ་གར་གྱི་ཨཱོཾ་རིངམོ། འདི་ (ཧཱུྃ) ཨཱོཾ་ཡིག་ཐུང་ཀུ་ཨིནམ་སྦྲེ་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ ཚེ་དན་ཞབས་དྲུང་གིས་འབད་བ་ཅིན་ འདི་ (ཧཱུྃ) ཕཊའི་ཡི་གུ་ཨིནམ་སྦྲེ་བཀོད་དེ་འདུག།

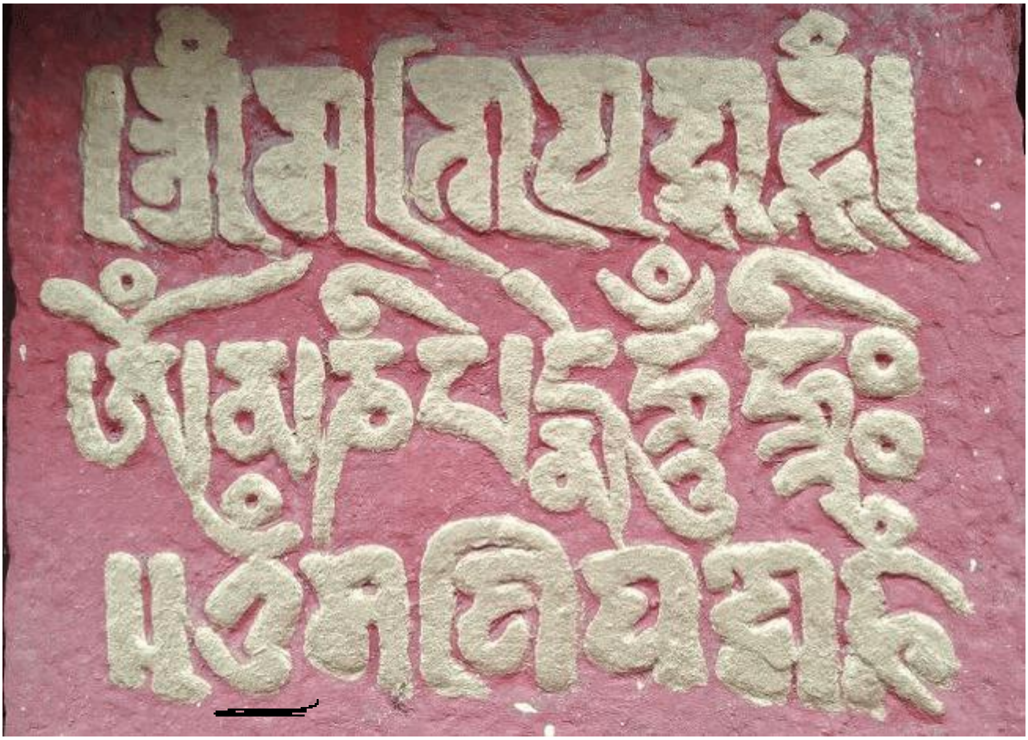

(སྐྱེར། ༢༠༢༥)

གོང་ལུ་གསུངས་མི་ཚུ་ ལྟེགས་ཤོམ་སྣྲི་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་བལྟ་བ་ཅིན་ གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ ཨོཾ་ཡིག་མགོ་རྒྱན་སྣྲི་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་འདི་ བོད་ལུ་ཧེ་མ་ལས་ར་ཡོདཔ་མ་ཚད་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་བཞིན་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་དང་ཆ་འདྲཝ་འདི་ སྔར་ཆུང་གི་ཡི་གུ་ནང་ མགོ་རྒྱན་སྣྲི་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་འདུག། དེ་ལས་མིག་གཅིག་ཅན་མགོ་རྒྱན་ བསྟུས་པ་འདི་ (༧) ཡང་ ཧེ་མ་ལས་ར་ལག་ལེན་འཐབ་སྲེ་ཡོདཔ་ཨིནམ་འདི་ ཅུན་རྫོང་གི་ཡིག་ཆ་ཚུ་བལྟཝ་ད་ཁ་གསལ་སྣྲེ་ཤེས་ཚུགས་པས། དེ་འབདཝ་ལས་ མགོ་རྒྱན་འདི་བོད་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལས་དར་དརཝ་མ་གཏོགས་ གཞན་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུ་ལས་བྱུང་བྱུངམ་ཅིག་མེན་པས། དར་ཚུལ་འདི་འབད་བ་ཅིན་ གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ བོད་ཀྱི་དཔེ་དེབ་ལ་ལོ་ཅིག་ན་ རྒྱ་གར་ཨོཾ་ཡིག་ (ཨུྃ) དེ་བཟུམ་མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་སྲེ་ཡོད་རུང་ འདི་བཟུམ་གྱི་ཨོཾ་ (ཨོྂ)

ཡིག་ལག་ལེན་འཐབ་མེད་པ་ལས་ བོད་ཡིག་གི་མགོ་རྒྱན་འདི་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ (ༀ) དེ་ལས་ གྱུར་མི་སྲིད། (༁) དེ་བཟུམ་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་ཡང་གྱུར་མི་སྲིད་དེ། གྱུར་དགོ་པ་ཅིན་ ཆ་འདྲཔ་འོང་དགོཔ་ཨིན་རུང་ དེ་གཉིས་རྩ་བ་ལས་སོ་སོར་ཨིནམ་ལས་གྱུར་མི་སྲིད། དེ་འབདཔ་ལས་ བོད་ཡིག་གི་མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འབྲི་འདི་ (༄༅) འབད་བ་ཅིན་ སྣར་ཆུང་གི་ཡི་གུ་འདི་ ( ) ལས་གྱུར་ནུག། དེ་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ མགོ་རྒྱན་དེ་འབད་བ་ཅིན་ ཧེ་མ་ལས་བོད་ཀྱི་དཔེ་དེབ་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་བཞིན་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་དང་ཆ་འདྲཔ་སྦེ་འདུག། མགོ་རྒྱན་འབྲིང་ལས་ མགོ་རྒྱན་རྒྱས་པ་འདི་ (༄༅༅) བྱུང་ནུག། མགོ་རྒྱན་བསྡུས་པ་འདི་ (༄) འབད་བ་ཅིན་ ດུན་ཧོང་གི་ཡི་གུ་ལས་བྱུང་ནུག། ད་རུ་གོང་ལུ་ ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ (ལོ་མེད།) གྱིས་ འབད་བ་ཅིན་ སྔགས་ཀྱི་ཡིག་མགོ་ལུ་ཨོཾ་ཡིག་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་མི་འདི་ རིམ་པ་བཞིན་བོད་ཡིག་གི་མགོ་ལུ་ཡང་ཨོཾ་འབྲི་སྲོལ་བྱུང་ནུག་ཟེར་མི་འདི་ཡང་ ལེགས་ཤོམ་སྦེ་བལྟ་བ་ཅིན་ ཐུ་མི་སམ་བྷོ་ཏའི་ཧེ་མ་ཡོད་པའི་ ཡི་གུ་ཚུ་ན་ ཨོཾ་འདི་མགོ་རྒྱན་སྦེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཡོདཔ་ལས་ སྔགས་ཀྱི་ཡིག་མགོ་ལུ་ཨོཾ་ཡིག་འབྲི་སྲོལ་ ཡོད་མི་དེ་ལས་དར་ནུག་ཟེར་བད་ཀར་བཤད་པ་ལུ་ ཐེ་ཚོམ་འདུག། དེ་གི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ ཧེ་མའི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ནང་ལུ་མགོ་རྒྱན་འདི་ (ཛྭ) བཟུམ་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ ཨོཾ་འདི་བཟུམ་ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་མིན་འདུག།

མགོ་རྒྱན་གྱི་རིགས།

ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་བའི་མགོ་རྒྱན། ༁། [2] དུན་ཧོང་གི་ཡིག་ཆ་ནང་ལུ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན། ༄། ད་རེས་ནངས་པའི་མགོ་རྒྱན། ༄༅། ༄༅༅། ༆ । ༈། ༉། ༊། ༒། ཧེ་མ་བཀའ་འགྱུར་

2 མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས།

དང་བསྟུན་འགྱུར་ནང་ལྷུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན། 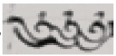 སྨར་ཆེན་གྱི་མགོ་རྒྱན། སྨར་ཆུང་གི་མགོ་རྒྱན། ཤར་ཡིག་གི་མགོ་རྒྱན། ཞང་ཞུང་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན། ། གནུབས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་བྲིས་ནང་ལྷུ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན། བཀའ་བརྒྱུད་འཕྲུལ་གྱི་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན། ལྷོན་སྲིན་ཞུ་རྩེ་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན། ། ཧཱུྃ མཁའ་འགྲོའི་གསེར་ཡིག་གི་མགོ་རྒྱན། ལྷོན་ཟེ་ཆུང་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན།[3] གོང་ལྷུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་མ་འདྲལ་ལེ་ཤ་ཡོད་མི་ཚུ་ལྷུ་བལྟ་བ་ཅིན་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་འདི་ རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུ་ཨཱོཾ་ཡིག་ལས་ དར་དཔར་ཨིན་ཟེར་མི་འདི་ལྷུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དགོཔ་འདུག། དེ་སྒྲི་བཤད་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་ བོད་ལྷུ་སྔ་གོང་ལས་ ད་ལྟོའི་མགོ་རྒྱན་དང་ཆ་འདྲཔ་ལེ་ཤ་ར་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོད་བཞིན་དུ་ ལག་ལེན་རྩ་ལས་མ་འཐབ་མི་ རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གུ་ལས་གྱུར་ནུག་ཟེར་མི་འདི་ ཁུངས་ཡང་དག་ཅིག་མ་མཐོང་མ་ལས་བརྟེན་ཨིན།

ཡིག་གཟུགས་ཕྱི་སྣ་བརྒྱའི་ཕྱི་མོ་ཞལ་བཤུས་མ་ (ལོ་མེད) ནང་ལྷུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ མགོ་རྒྱན་གྱི་རིགས།

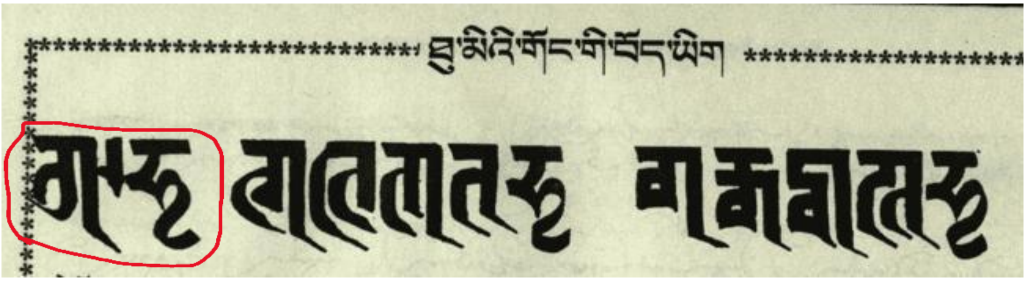

[3] མགོ་རྒྱན་མ་འདྲཔ་བཀོད་མི་ཚུ་ ཡིག་གཟུགས་སྣ་བརྒྱའི་ཕྱི་མོ་ཞལ་བཤུས་མ་ཟེར་བའི་ཀི་དེབ་ནང་ལྷུ་བཀོད་དེ་འདུག།

བོད་ཡིག་སྔར་ཆེན་གྱི་མགོ་རྒྱན།

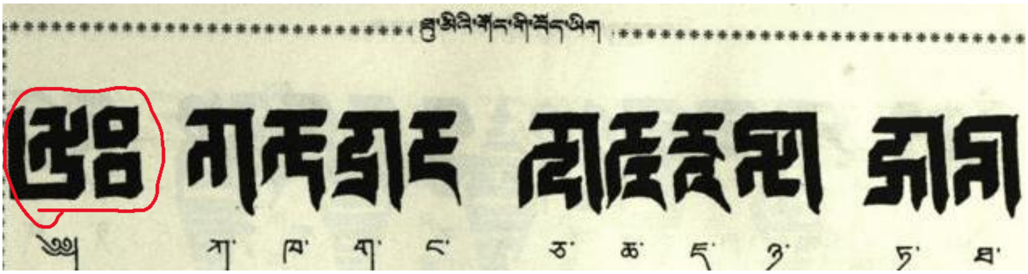

བོད་ཡིག་སྔར་ཆུང་གི་མགོ་རྒྱན།

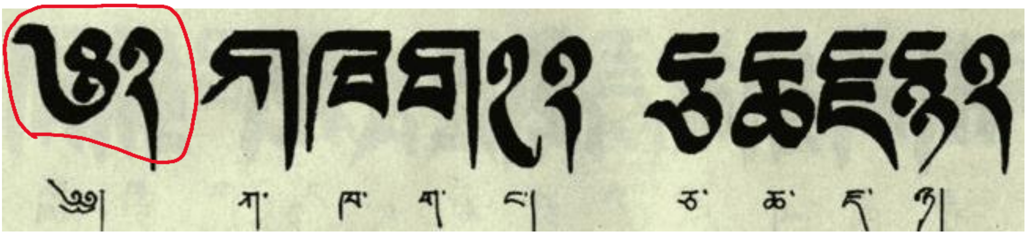

བཀའ་བདགས་ཤྲལ་ཡིག་གི་མགོ་རྒྱན།

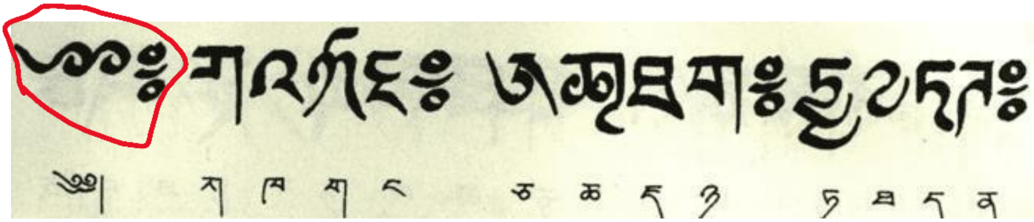

ཀྲོན་སྲི་ཞུ་རྩེའི་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན།

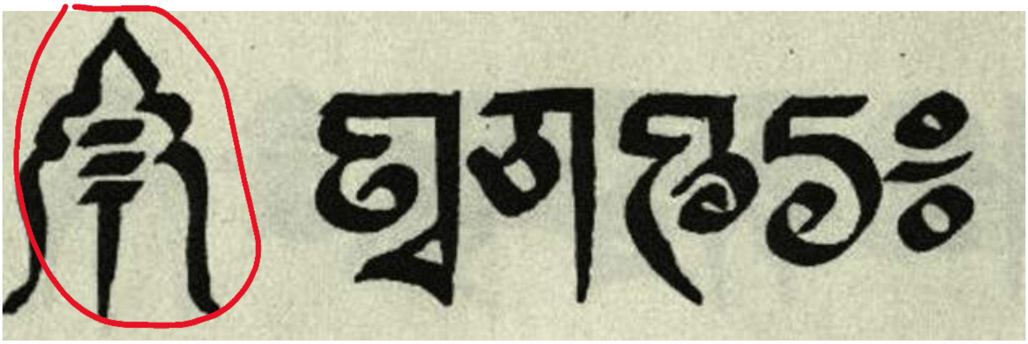

མགོ་རྒྱན་གྱི་མཚོན་ཚུལ་དང་ལག་ལེན།

ཡི་གེའི་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་བཤད་པ་ (ལོ་མེད།) ཞེར་བའི་རྩོམ་ཤོག་ ནང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་བ་ཅིན་ གོང་ལུ་བཤད་དེ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་དེ་ཚུ་གིས་མཚོན་ཚུལ་ཡང་ མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་གིས་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་གཅིག་མཚོནམ་ཨིནམ་དང་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་གིས་ ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་མཚོནམ་ཨིན་ཟེར་གསུངས་ཏེ་འདུག། ཨིན་རུང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་དང་ཨ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར་གྱིས་ མགོ་རྒྱན་དེ་གི་མཚོན་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལས་གསུངས་ཏེ་མིན་འདུག། དེ་བཟུམ་སྦེ་ར་ མཚོན་ཚུལ་གྱི་ཐད་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ མཁས་པ་ཚུ་གིས་བཤད་ཚུལ་ མཁས་པ་ཚུ་གིས་དགོངས་པ་ཨིནམ་ལས་ འདི་ལུ་བདེན་རྫུན་གྱི་བརྟག་དཔྱད་འབད་ས་མེད། ཨིན་རུང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་ རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིནམ་དང་ མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནང་འབད་བ་ཅིན་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན། མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་འབད་བ་ཅིན་ མི་ཕལ་པ་ཚུ་གིས་བྲིས་ཡོད་པའི་རྩོམ་ཤོག་ཚུ་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ཟེར་བཀོད་དེ་འདུག (ཡི་གེའི་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་བཤད་པ། ལོ་མེད།)། ད་ན་ཧོང་གི་ཡིག་ཚ་ནང་ལུ་བལྟ་བ་ཅིན་ མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ གཞན་མིག་གཉིས་ཅན་དང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་མེདཔ་ལས་ བཀའི་མགོ་རྒྱན་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མགོ་རྒྱན།

ཕལ་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཚུ་གི་མགོ་རྒྱན་ཟེར་མི་འདི་ཡང་ རྟོག་བཟོ་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ དེ་ལུ་བདུབ་མ་བདུབ་དང་རུང་མ་རུང་གི་རྣམ་གཞག་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། དེ་འབདཔ་ལས་ མགོ་རྒྱན་ཚུ་གིས་ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་ས་བཅུ་གཅིག་ག་དེ་མཚོནམ་ཨིན་ནའི་རྒྱུ་མཚན་ཁ་གསལ་མེད་མི་འདི་ཡང་ རྟོག་བཟོ་འབདཔ་ལས་བརྟེན་ཨིན་པས། སྤྱིར་བཏང་ཐོག་ལས་འབད་བ་ཅིན་ མགོ་རྒྱན་འདི་ (༡) གིས་ སྐུ་གཅིག་མཚོནམ་ཨིན། འདི་ (༡༡) གིས་སྐུ་གཉིས་མཚོནམ་ཨིན། འདི་ (༡༡༡) གིས་སྐུ་གསུམ་མཚོནམ་ཨིན་ཟེར་བཤད་མི་འདི་ལུ་འགལ་བ་མེད་རུང་ མཚོན་ཚུལ་གྱི་ཁུངས་ཡང་དག་པ་ཅིག་བཀལ་ས་མིན་འདུག། བཤད་པ་རྒྱབ་ཐངས་ལུ་མནོ་སམ་བཏང་པ་ཅིན་ འདི་ (༡) གིས་ཆོས་སྐུ་མཚོནམ་ཨིན། འདི་ (༡༡) གིས་བདེན་པ་གཉིས། འདི་ (༡༡༡) གིས་དག་པ་ས་གསུམ་མཚོནམ་ཨིན་ཟེར་བཤད་པ་ག་དེ་རྒྱབ་རུང་ མ་བདུབ་དང་ནོར་བའི་ཁུངས་བཀལ་ནི་མིན་འདུག།

མགོ་རྒྱན་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན།

འབུམ་ཐུབ་རྒྱལ་ (༢༠༢༩) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་འདི་ལུ་ ནོར་གྱི་གཏེར་དང་དཔལ། གཡང་དང་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་ཚུགསཔ་ལས་བརྟེན་ལག་ལེན་འཐབ་དོ་བཟུམ་ བོད་ཡིག་ལུ་ཡང་འདི་བཟུམ་གྱི་གོ་ལུགས་ཡོདཔ་ལས་ མགོ་རྒྱན་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་རུང་ བསྒོ་བའི་ཡིག་མགོ་ལུ་མགོ་རྒྱན་འདི་འབྲི་སྲོལ་མེད་ཟེར་ཨིན་པས། གནད་དོན་དེ་གི་ཐད་ལུ་དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་ལྟ་བའི་སྐབས་ ནོར་གྱི་གཏེར་དང་དཔལ། གཡང་དང་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་ཚུགས་ཟེར་བའི་ཡིད་ཆེས་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ འདི་ལུ་འཐད་ལྡན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག། མགོ་རྒྱན་འདི་གི་དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ར་ ཡི་གུའི་མགོ་དང་མཇུག། མདུན་དང་རྒྱབ། ལེའུ་ཚུ་ངོས་འཛིན་འབད་འཐབ་ལུ་ཨིནམ་ལས་ མཚོན་ཚུལ་འདི་མེད་རུང་ལུང་རིགས་དང་འགལ་བ་ཅིག་མིན་འདུག། མགོ་རྒྱན་འདི་གིས་ ལེའུ་དང་ཡི་གུའི་མགོ། ཤོག་ངོས་ཀྱི་མདུན་རྒྱབ་མི་འཛོལ་ནི་དང་ཡིག་རིགས་ངོས་འཛིན་འབད་

ཉི་ལ་སོགས་པའི་དགོས་པ་སྒྲོམ་ཡོདཔ་ཨིནམ་ལས་ མགོ་རྒྱན་འདི་དགོས་མེད་ དོན་མེད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་འཐབ་རྩ་ལས་མེན་པས།

གྲོས་བསྡུར།

གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་ མགོ་རྒྱན་འདི་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་ ས་པཎ་གྱིས་གསུངས་ཡོདཔ་སྦེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ (ལོ་མེད།) དང་སྣེའུ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་ (ལོ་མེད།) གིས་འབད་བ་ཅིན་ བོད་ཡིག་ལུ་སྒྲོག་རྐྱེན་ཡན་ལག་གི་ཡི་གུ་བདུན་ཡོད་མི་ཚུ་ བསྡུ་བ་ཅིན་ཨ་གི་ཁོངས་སུ་བསྡུཔ་ཨིན། བསྡུ་ཚུལ་འདི་ཡང་ མགོ་ཡིག་ དང་ཀྱོག་ཟེར་མི་འདི་ ཨ་ཡིག་གླང་པོ་ཆེའི་ལྷ་པ་བཟུམ་གྱི་ཨ་ཨིན། ཤད་འདི་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཨ་ཨིན་ཟེར་རྒྱངམ་གཅིག་མ་གདོགས་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཚུ་ག་ཉི་ཡང་གསུངས་ཏེ་མེད་པའི་ཁར་ ལ་ལུ་གིས་མགོ་རྒྱན་འདི་ ཨོཾ་ཡིག་ལས་འགྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཤད་མས་ཟེར་རྒྱངམ་གཅིག་བཀོད་དེ་འདུག། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ (༡༩༤༩) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ད་རིས་ནངས་པ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་ མགོ་རྒྱན་ ( ) འདི་རྒྱ་གར་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ ཨོཾ་ (ॐ) ཡིག་དེ་ལུ་དཔེ་བལྟ་སྟེ་བཟོ་ཡོདཔ་སྦེ་གསུངས་ཏེ་འདུག། འདི་ཡང་ཧེ་མ་འབད་བ་ཅིན་མགོ་རྒྱན་འདི་བཟུམ་སྦེ་ འབྲི་སྲོལ་ཡོད་ལུགས་གསུངས་ཏེ་འདུག། འདི་མ་ཚད་ཧེ་མ་རྒྱ་གར་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་ ཨོཾ་ཡིག་ (ཨུཾ) དེ་བཟུམ་ཅིག་དང་བོད་ཀྱི་གཏེར་ཆོས་ལུ་འབད་བ་ཅིན་ (ཨཱཾ) མགོ་རྒྱན་དེ་བཟུམ་ཅིག་ཡང་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་ཟེར་ཨིན་པས། དེ་བཟུམ་སྦེ་ར་ཆེ་དཔལ་ (ལོ་མེད།) དང་ནག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་(ལོ་མེད།) ལ་སོགས་པ་ཚུ་གིས་ཡང་མགོ་རྒྱན་འདི་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་ཡོདཔ་སྦེ་བཀོད་དེ་འདུག། ཨིན་རུང་ཁོང་གིས་གསུངས་མི་དང་འགྱུར་ཚུལ་ཚུ་ དབྱེ་དཔྱད་འབད་དེ་བལྟ་བ་ཅིན་ བྲ་མི་སམ་ཋ་ཏ་མ་བྱོན་པའི་ཧེ་མ་ལས་ཡོད་པའི་ཡི་གུ་དང་དེ་གི་ཤུལ་ལས་ལག་ལེན་

འཐབ་ཡོད་པའི་ཡིག་རིགས་མ་དྲཔ་ལེ་ཤ་ཡོད་དོ་བཟུམ་ མགོ་རྒྱན་འདི་ལུ་ཡང་མ་འདྲཔ་ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་གྲས་ལས་ ད་ལྟོའི་མགོ་རྒྱན་དང་ཆ་འདྲཔ་ཡང་ལེ་ཤ་ར་ཡོདཔ་ལས་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་ལས་གྱུར་གྱུར་མེན་པ་ བོད་ཡིག་ནང་ལས་ར་གྱུར་ནུག། བོད་ཡིག་ག་ཅི་གི་མགོ་རྒྱན་ལས་གྱུར་ནུག་ཟེར་བ་ཅིན་གོང་ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་སྐར་ཆུང་གི་ཡི་གུ་ ཡང་ཅིན་གནུབས་ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་བྲིས་ལས་སྤྲོ་ད་ལྟོའི་མགོ་རྒྱན་ མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་དེ་བྱུང་ནུག། མིག་གཉིས་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ལས་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་བྱུང་ནུག། ངུན་རྫོང་གི་མགོ་རྒྱན་ལས་བརྟེན་ ད་ལྟོ་ལག་ལེན་འཐབ་སྲོལ་ཡོད་པའི་མིག་གཅིག་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་འདི་བྱུང་ནུག། (ངུན་རྫོང། ༧། དེང་སང། ༩།) ཧེ་མའི་གནས་སྐབས་ལུ་ མགོ་རྒྱན་མ་འདྲཔ་ལེ་ཤ་ར་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་སྟོད་ནུག། ཨིན་རུང་ད་རེས་ནངས་པའི་དུས་ལུ་མགོ་རྒྱན་གཞན་ཚུ་ལག་ལེན་མ་འཐབ་པར་ གཙོ་བོ་མིག་གཅིག་ཅན་དང་མིག་གཉིས། མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ཚུ་ བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་སྟོད་ནུག།

མཇུག་བསྡུ་དང་རྒྱབ་སྣོན།

མདོར་བསྡུ་བ་ཅིན་ ད་ལྟོ་ང་བཅས་ཚུ་གིས་ལག་ལེན་འཐབ་བཞིན་ཡོད་པའི་ ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་འདི་གི་འབྱུང་རབས་འདི་འབད་བ་ཅིན་ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ། ཚེ་དཔལ། ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར། ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་སྔོན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་ཚུ་གིས་འབད་བ་ཅིན་ མགོ་རྒྱན་འདི་ཡང་ ལེགས་སྦྱར་ཨོཾ་ཡིག་ལས་ རིམ་པ་གྱུར་ཏེ་ད་ལྟོའི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་དེ་བོད་ཀྱི་ཡིག་སྙིང་ནང་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་མེདཔ་མ་ཚད་ ལག་ལེན་འཐབ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཨོཾ་ཡིག་འདི་ (ཧཱུྃ) ལས་ཡང་ ད་ལྟོའི་མགོ་རྒྱན་འདི་ (༦༦) ལུ་གྱུར་གྱུརཔ་བཟུམ་ཅིག་མིན་འདུག། ག་ཁྱབ་ཟེར་བ་ཅིན་ གཅིག་ལུ་བརྟེན་ཞིནམ་ལས་གྱུར་གྱུརཔ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཆ་འདྲཔ་འོང་དགོཔ་ལས་ འདི་གཉིས་རྩ་ལས་མ་འདྲཔ་བརྟེན་ རྒྱུ་མཚན་འཐད་ལྡན་ཅིག་མ་མཐོང་། དེ་འབདཔ་ལས་ གོང་

ལུ་བཤད་དོ་བཟུམ་མགོ་རྒྱན་འདི་ ཐུ་མི་སམ་བྷོ་ཊ་མ་བྱོན་པའི་ སྔ་གོང་ལས་ཡོད་པའི་བོད་ཡིག་ལས་ ད་ལྟོ་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པའི་མགོ་རྒྱན་ལུ་གྱུར་ཡོདཔ་འདི་ ཧེ་མའི་ཡིག་རྙིངམ་ཚུ་ལུ་བལྟ་སྟེ་ཤེས་ཚུགས་པས། མགོ་རྒྱན་འདི་ཚུ་ཡང་ མགོ་དང་མཇུག། མདུན་དང་རྒྱབ་ལ་སོགས་པ་ངོས་འཛིན་འབད་འཐབ་ཀྱི་དགོས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལུ་དམིགས་ཏེ་འཐབ་འཐབ་རྐྱངམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ མཚོན་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལས་འབད་རུང་ལེ་ཤ་བཤད་དེ་ཡོད་རུང་ དེ་ཚུ་ག་ར་བཤད་ཚུལ་ཙམ་མ་བཏོགས་ འདི་གིས་འདི་མཚོནམ་མས། འདི་མི་མཚོན་མས་ཟེར་བཤད་ནི་དང་མཚོན་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ག་ནི་ཡང་མིན་འདུག།

རྩོམ་ཤོག་འདི་ནང་ལུ་ད་རེས་ནངས་པ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ཡོད་པའི་ མིག་གཅིག་ཅན་དང་མིག་གཉིས་ཅན། མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་མགོ་རྒྱན་ སྤྱིར་བཏང་གི་བྱུང་རབས་དང་འགྱུར་བའི་སྐོར་ལས་རྐྱངམ་གཅིག་ཞིབ་འཚོལ་འབད་དེ་བཀོད་ཡོདཔ་མ་གཏོགས་ མགོ་རྒྱན་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་འབྱུང་རབས་དང་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྐོར་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་དེ་མེད། དེ་འབདཔ་ལས་ ཤུལ་མའི་ཞིབ་འཚོལ་པ་ཚུ་གིས་ ཀྱོན་སྲིན་ཞུ་རྩེ་ཡི་གུའི་མགོ་རྒྱན་དང་སྣར་ཆུང་མགོ་རྒྱན་ལ་སོགས་པ་ལེ་ཤ་ཡོདཔ་ལས་ དེ་རེ་རེའི་འབྱུང་རབས་དང་ཡོངས་ཁུངས། མགོ་རྒྱན་དེ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཚུ་ཞིབ་འཚོལ་འབད་དེ་གསལ་སྟོན་འབད་ནིའི་གོ་སྐབས་ཡོདཔ་མ་ཚད་ གོང་ལུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨོཾ་ཡིག་བྲུང་ཀུ་ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་གར་ཡི་གུ་ཨིན་ན་མེན་ན་ཡང་ཞིབ་འཚོལ་པ་ཚུ་ལུ་ ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་གི་གོ་སྐབས་འདུག། དེ་ལས་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་ལུ་ཡང་བཤད་ཚུལ་མ་འདྲཝ་ཡོདཔ་མ་ཚད་ རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་དེ་ ག་གིས་མཛད་མཛདཔ་ཨིན་ན་ཡང་ཁ་གསལ་མེདཔ་ལས་ གནད་དོན་དེ་གི་ཐོག་ལུ་ཡང་ཞིབ་འཚོལ་འབད་ནི་གི་གོ་སྐབས་འདུག།

རྒྱབ་རྟེན་དཔེ་ཐོ།

དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ། (༡༨༥༨) *རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ།* གངས་ཅན་རིག་མཛོད།

དགེ་སྙིན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། (༢༠༡༧) *ཡི་གེའི་ཀླག་ཐབས་བྱིས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པ།* ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། པོད་ཅ་པ།https://www.gyalyongsachen.com/?page_id=2643 ནང་ལ་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ན་ག་སངས་རྒྱས་བསྟན་དར། (ལོ་མེད།) *རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ།* https://bodyiglobjong.com/ ཤེ་རིག་འདོན་ཐེངས་གསུམ/རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་རྒྱ་ཆེར/ ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲུལ་ཐུབ་རྒྱལ། (༢༠༢༩) *བོད་ཡིག་གི་དབྱུད་ལ་རག་ཙམ་དཔྱད་པ།* མཚོ་སྔོན་བོད་ཡིག་གསར་འགྱུར། https://epaper.tibet3.com/qhzwb/html/202409/27/node_1.html ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཚེ་དཔལ། (ལོ་མེད།) *དབྱུད་ཀྱི་རིགས་དབྱེ་དང་བྱེད་ནུས་ལ་རོབ་ཙམ་དཔྱད་པ།* https://ti.zangdiyg.com/article/detail/id/22994.html ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་། *གངས་ཅན་གྱི་བྲ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཡི་གེའི་ཐོབ་ཐངས་བཤད་པ་བློ་གསལ་སྤྲང་རྩིའི་དགའ་སྟོན།* སི་ཁྲོན་བོད་ཡིག་དཔེ་སྐྲུན་བསྐྲུ་སྒྲིག་ཁང་།

མཛད་པ་པོའི་མཚན་མེད། (ལོ་མེད།(*ཡི་གེའི་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་བཤད་པ།* https://takjongchime.com/?p=817 ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

མཛད་པ་པོའི་མཚན་མེད། (ལོ་མེད།(*སུམ་རྟགས་རྩ་འགྲེལ་ལས་སྐབས་དང་པོ་སུམ་ཅུ་པའི་རྩ་འགྲེལ།*

http://www.teducn.com/zhuanyeshuyu/shengwu/2013-01-30/829_6.html ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཟླ་བ་ཚེ་རིང་། (༡༩༩) ཡིག་གཟུགས་སྣ་བརྒྱའི་ཕྲི་མོ་ཞལ་བཞུགས།

ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། (ལོ་མེད།) བྲིས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད།

https://www.gyalyongsachen.com/? ནང་ལས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཨིན།

སློན་ལམ་བོད་ཀྱི་བརྡ་འཕྲིན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་། (༢༠༢༣) སློན་ལམ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

ཨ་ལག་ཤ་ངག་དབང་བསྟན་དར། (ལོ་མེད།) ཡི་གེའི་བཤད་པ་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།